

Veilig werken in de bouw met en door ingehuurd personeel

Woensdag 28 mei 2025

Analyse interviews en bijeenkomsten veilig werken in de bouw

In de bouwsector komt een aantal uitdagingen naar voren, vooral bij projecten met veel internationale uitzendkrachten. Cultuurverschillen, taalbarrières en de steeds groeiende druk op productie en veiligheid zijn onderwerpen die voor zowel uitzendbureaus als aannemers van groot belang zijn. Hieronder worden de belangrijkste problemen en observaties uit de praktijk uiteengezet.

1. Cultuurverschillen, Communicatie en Taalbarrière

Een bouwproject brengt vaak medewerkers uit verschillende landen samen, wat leidt tot cultuur en communicatie uitdagingen, met name tijdens veiligheidsinstructies en noodsituaties. Hoewel poortinstructies vaak in meerdere talen worden aangeboden, blijkt het geven van bijvoorbeeld on-the-job trainingen in verschillende talen en met een frequente herhaling en toetsing complex. Uitzendbureaus merken dat formele vertalingen vaak goed geregeld zijn, maar in de praktijk communiceren projectleiders en uitvoerders toch makkelijker in hun eigen taal, waardoor misverstanden onvermijdelijk blijven. Hierdoor missen sommige medewerkers cruciale updates en veiligheidsinformatie. Daarnaast is het in andere culturen veel minder gebruikelijk om iemand met een hogere functie aan (of tegen) te spreken, waardoor gevaarlijke situaties vaak niet gemeld worden aan de leidinggevende.

2. Integratie en Betrokkenheid van Uitzendkrachten

Hoewel uitzendkrachten regelmatig betrokken worden bij veiligheidsmomenten, zoals toolboxmeetings, blijven zij of hun voorman vaak afwezig bij dagstarts. Dit zijn juist cruciale momenten om op de hoogte te blijven van actuele veiligheidsrisico's. Tegelijkertijd signaleren aannemers dat cultuur- en generatieverschillen leiden tot een veranderende werkethos, met name in de context van situationeel leiderschap. Dit heeft ook invloed op de algemene betrokkenheid bij projecten. Daarnaast blijkt uit praktijkervaringen dat "soort zoekt soort" vaak op de bouwplaats zichtbaar is: uitzendkrachten trekken vooral met elkaar op. Hierdoor ontstaat er een groeiende afstand tussen hen en de projectleiders of uitvoerders, zoals ook uit de interviews naar voren komt.

3. Onduidelijkheid over Diploma's

Controle op diploma's en certificaten bij het aannemen van uitzendkrachten in de bouw is inconsistent. Dit kan leiden tot risicovolle situaties, vooral wanneer kwalificaties niet aansluiten op de vereiste werkzaamheden. Daarnaast verschillen de eisen per

aannemer aanzienlijk, wat voor verwarring en moeilijkheden zorgt. Uitzendbureaus ervaren deze onduidelijkheid als een concurrentienadeel ten opzichte van bureaus die minder streng omgaan met diploma-eisen. Werknemers met certificaten zoals VCA, GPI en specifieke handeling-gerelateerde diploma's zijn duurder, waardoor zij minder snel aan werk komen. Een bijkomend probleem is dat VCA-VOL slechts in drie talen beschikbaar is, terwijl dit certificaat verplicht is voor een groeiend aantal operationeel leidinggevende ZZP'ers.

4. Hoge druk en Veiligheid

De hoge druk om projecten tijdig op te leveren heeft een negatieve invloed op de veiligheid. Bij aannemers kunnen productie- en personeelsdruk, vaak opgelegd door opdrachtgevers, ervoor zorgen dat veiligheidsnormen in het gedrang komen. Sommige aannemers proberen productie-eisen te beperken om de veiligheid te waarborgen, maar anderen ervaren dat deze afspraken in de praktijk moeilijk te handhaven zijn. Door de hoge werkdruk is er minder tijd en aandacht voor het opleiden van medewerkers en het geven van uitgebreide veiligheidsinstructies. De focus ligt vaak op productie, waardoor uitvoerders niet altijd de ruimte hebben om veiligheidscontroles zorgvuldig uit te voeren. Dit belemmert de naleving van protocollen. Het voeren van een open gesprek met de opdrachtgever over het creëren van ruimte in de planning voor een veilige uitvoering blijft vaak achterwege.

5. Oneerlijke Contracten op Prijs en Risicoverdeling

Uitzendbureaus ervaren dat contracten vaak zo zijn opgesteld dat zij de meeste verantwoordelijkheid dragen voor veiligheid en de gevolgen van gebrekkige veiligheid. Door de druk van de markt voelen ze zich gedwongen dergelijke contracten te ondertekenen. Bovendien worden loonkosten vaak in de hele keten doorberekend in de prijs, maar met uitzendbureaus is vaak afgesproken dat dit niet mogelijk is. Omdat uitzendbureaus meestal de laatste schakel zijn in de bouwketen, is het salaris van uitzendkrachten vaak het eerste waarop wordt bezuinigd. Hierdoor ervaren uitzendbureaus dat de lage loonkosten die van hen gevraagd worden vaak alleen haalbaar zijn via A1-constructies.

6. Onoverzichtelijke bouwplaatsen

De complexiteit van bouwplaatsen wordt vergroot door lange ketens van zzp'ers, aannemers, onderaannemers en andere partijen. Dit maakt het lastig om helder te houden wie waarvoor verantwoordelijk is. Meerdere lagen van onderaanneming versplinteren de communicatie en samenwerking, wat leidt tot onduidelijkheid en inefficiëntie. Daarnaast zorgt de toename van joint ventures er vaak voor dat bedrijven verder van het project af komen te staan, wat betrokkenheid en verantwoordelijkheid vermindert. Deze complexe structuren bemoeilijken het naleven van veiligheidseisen en kwaliteitsstandaarden. Door deze ingewikkeldheid kan verantwoordelijkheid worden

doorgeschoven, met negatieve gevolgen voor veiligheid. Het vereenvoudigen van ketens en verbeteren van afstemming is essentieel voor een efficiënte en veilige bouwplaats.

7. Gebrek aan Vaste Ploegen

Het wisselende karakter van het inhuren van uitzendkrachten maakt het vaak lastig om een vaste ploeg met een goede teamdynamiek op te bouwen. Dit heeft direct gevolgen voor de veiligheid, de kwaliteit van het werk en het werkplezier. Het werken met vaste teams bevordert onderlinge kennis en vertrouwen, wat zowel de veiligheid als de continuïteit ten goede komt. Aannemers richten zich daarom steeds meer op het vormen van vaste ploegen om veiligheid en kwaliteit op een stabiel niveau te houden. Dit is echter alleen haalbaar als er nauwe samenwerkingsverbanden zijn met het uitzendbureau. Tegelijkertijd ervaren uitzendbureaus de lange keten van losse bedrijven en ZZP'ers op een bouwplaats als problematisch. Het is vaak onduidelijk wie verantwoordelijk is voor welke taken.

Aanvullende Observaties

- **Financiering en Veiligheid:** Betalingsstructuren, zoals het afrekenen per meter bij betonvlechters, stimuleren niet altijd het veilig achterlaten van de werkplek, wat risico's voor opvolgende ploegen met zich meebrengt.
- **Ongevallenregistratie:** Hoewel wettelijk verplicht, wordt ongevallendata vaak niet gedeeld, waardoor waardevolle inzichten verloren gaan en preventieve maatregelen uitblijven.
- **Rol van uitvoerder:** De rol van de uitvoerder in het creëren van een veilige bouwplaats is enorm. Het investeren in goed opgeleide uitvoerders is dus zeer belangrijk.
- **Kwaliteit van Ingehuurd Personeel:** De krapte op de arbeidsmarkt heeft impact op de kwaliteit van uitzendkrachten, wat kan leiden tot minder sociale cohesie en een daling in veiligheids- en efficiëntieniveaus.
- **Gebruik van Veiligheidsmiddelen:** Groepsdruk kan ertoe leiden dat werknemers noodzakelijke beschermingsmiddelen niet dragen, wat het risico op ongevallen verhoogt.
- **ZZP aansprakelijkheid moeilijkheden:** Als intermediair is het belangrijk dat er geen enkele aanwijzing is voor een werkgeversrelatie met ZZP'ers. Toch blijkt in de praktijk dat intermediairs in rechtszaken vaak aansprakelijk worden gesteld bij ongevallen. Hierdoor voelen ze zich genooddaakt om zich toch met veiligheidskwesties te bemoeien. Maar als ze dat doen, kun je je afvragen: zijn het dan nog wel echte ZZP'ers?